

**Secretariaat:**  
Verzetsstraat 76  
2912 CV Nieuwerkerk a.d. IJssel  
Tel. 0180-314870  
e-mail: [adri.den.boer@geo-info.nl](mailto:adri.den.boer@geo-info.nl)  
Bankrek. NL89RABO0345294203  
Culturele ANBI sinds 2012  
Oudheidkamer: 's-Gravenweg 6a  
(tel. 0180-312228)  
Internet-adres:  
[www.hvnweb.nl](http://www.hvnweb.nl)

**HISTORISCHE  
VERENIGING**  
NIEUWERKERK AAN DEN IJSSEL



# ***JAARVERSLAG 2019***



**HART VAN HOLLAND  
ZUIDPLAS**

NIEUWS AGENDA ARCHIEF REAGEREN EDITIE WADDINXVEEN KOOP LOKAAL ADV

**Participatieverklaringen  
aan inburgeraars uitgereikt**

## **Algemene Ledenvergadering:**

Op 18 april 2019 werden de jaarstukken 2018 vastgesteld. In de bestuursvacature werd Brood van Westing gekozen. Bestuurslid Piet Fokker werd herkozen. Als leden van de kascontrolecommissie 2019 werden benoemd: de plaatsvervanger van 2018 Rob Stolk en Frans van Es. Plaatsvervanger voor 2019 werd Hans Visser. Enkele oudere Nooit Gedachtfilmmpjes van Digro (ook op de website) werden gezamenlijk bekeken. Er werd een contributietarief van €7,50 ingevoerd voor tweede en volgende leden per huisadres.

**Personele aspecten:** Op 28 februari overleed onze jarenlange objectfotograaf-vrijwilliger Wim Schuurs. Voor de klus- en onderwijsvrijwilligers is in mei een werkbezoek georganiseerd naar Molenaars Oude Tractoren Museum in Berkel en Rodenrijs.

**Leden, donateurs etc.:** Eind 2019 telde het HVN-kennisnetwerk 235 leden (2018: 234), 14 bedrijfsdonateurs (2018: 14) en 1 subsidiegever (gemeente Zuidplas).

**Aantal bezoeken:** Het aantal open dagdelen was 13 (2018: 12) met op de Open Monumentendag samenwerking in een groepsverband. De open dagdelen en groepsbezoeken zorgden voor 348 resp. 542, d.i. in totaal 890 bezoeken. (In 2018 367 resp. 354, d.i. in totaal 721 bezoeken). Tot de groepsbezoeken behoorden 320 (2018: 124) bezoeken van scholen en 4 van Brains. Acquisitie van Zuidplasscholen vond nu plaats door stichting Cultuurvijver.

Bij een bezoek van statushouders (6 mei) tekenden deze in presentie van wethouder Schuurman participatieverklaringen. Uiteindelijk zijn door de 890 bezoeken, vermeerderd met de 25 toehoorders bij de opening van de expo Vrouwenkiesrecht, de 20 op de ALV en bij extern door of voor de HVN gegeven lezingen/rondleidingen van [40 st behoud steenovens juni, 80 hervormde ouderen 20 nov.] 165 (2018: 190), **1055 (2018: 911) mensen direct bereikt**. Dit is uiteraard nog *exclusief* bezoekers aan de permanente HVN-satellietexpo's in de Batavier, HVN-bruiklenen aan de HVC, bezoeken aan de website, facebookpagina en lezers van facebook- en papieren publicaties (w.o. Hart van Holland)!

Verder was er nog beperkt multifunctioneel gebruik van de koffieruimte door PCOB-senioren (schaken en dammen). Ook diende de buitenruimte van de Oudheidkamer herhaaldelijk als vertrekpunt voor PCOB-wandelingen (beide niet meegeteld als bezoeken).

**Tentoonstellingen:** Op meerdere lokaties werden wisselexposities gehouden:

In de Oudheidkamer was tot in maart de wisselexpo '*Gemeentelijke aanwinsten 2018*' nog te zien.

- Vanaf 6 april was er de wisselexpositie '*Een Duitse waterlinie*' over Nieuwerkerk in 1944/1945 (samengesteld door Johan Knoester en geopend door loco-dijkgraaf Toon van der Klugt).

In de koffieruimte van de *Batavier* werd de vitrine-expositie '*Raadhuis 1988-2018*' voortgezet.

- Vanaf Internationale Vrouwendag, 8 maart, tot september was er de expositie '*Vrouwenkiesrecht 100 jaar*' (geopend door Adrie Volder, oud-voorzitter van de Vrouwenraad en oud-wethouder)

- Vanaf 1 september was er voor 2019 als derde expositie: '*Het Kanaal 1979-2013*'.

- Vanaf eind november was daar de jubileumexpositie '*Tien jaar stenenkruister*'. (Deze vier kleine exposities werden samengesteld door Adri den Boer.)

**Nieuwsbrieven en -flitsen:** De Nieuwsbrief verscheen onder redactie van de secretaris driemaal (nrs 80-82) met een kleurenomslag en twintig binnenpagina's (vanaf nummer 81 verschenen ook die in kleur). Inhoudelijk was dat met naast eigen activiteiten en met een selectie uit de aanwinsten ook met overzichten van nieuwe publicaties van derden over het werkgebied. De laatste Nieuwsbrieven liggen ook in de Batavier en in de studiezaal van het streekarchief in Gouda (eerdere staan daar ingebonden). Ook werd in 2019 zesmaal de digitale Nieuwsflits van de secretaris (per mail) verzonden door Piet Fokker (in 2018 eveneens zesmaal). In oktober is daarin ook gestimuleerd het stemmen voor een bijdrage van het streekarchief Midden-Holland voor een 'stuk van het jaar' (online publieksevenement van de Nederlandse archieven). In november zijn door de HVN de leden ook per mail gevraagd om mee te doen aan het Vele Handen-project 'Hallo Midden-Holland. De bevolkingsregisters van Midden-Holland' van het streekarchief. Van de Oudheidkamerfolder verscheen een nieuwe editie. Op de website vindt opslag van de verenigingsmedia in pdf plaats, helaas (nog?) niet full tekst doorzoekbaar.

**Website:** De website werd qua lay out vernieuwd en werd van meer en vernieuwde inhoud voorzien, ook v.w.b. de collectieregistratie. Tot de links als minimale verbinding horen die naar het streekarchief

Midden-Holland (SAMH), de Historische Vereniging Moordrecht (HVM) en de stichting Oud Zevenhuizen-Moerkapelle (OZM). Een Zuidplasbreed portal blijft een HVN-ideaal!

**Bestuur:** Het sinds de ALV uit weer vijf Nieuwerkerkers bestaande bestuur kwam, exclusief de ledenvergadering, 3 keer samen (2018: 6 keer). In de hooibergen en op de stalzolder (van Vestia) werd door de HVN de collectieverlichting verbeterd. Deel werd genomen aan het Cultuurplatform Zuidplas.

#### **Samenwerkingen:**

De bibliotheek (Batavier) en de HVC exposeerden beide het hele jaar weer HVN-materiaal. (Uitgeleend werden aan de HVC objecten voor een onderwijsexpo 'Van inktpot tot iPad' en voor de tentoonstelling 'Jan Anne Beijerickgemaal'.) HVN-secretaris Adri den Boer schreef weer in periodieken van OZM, HVM en HVC. Onder leiding van Stichting Molen Kortenoord verscheen op Open Monumentendag een folder van activiteiten in vier Nieuwerkerkse rijksmonumenten en deed een oldtimer-bus herhaaldelijk ook de oudheidkamer aan.

Overleg met OZM en HVM werd voortgezet: bilateraal en over gemeentebestuur inzake monumenten, straatnaamgeving en archiefzorg middels de afgevaardigde in (inter)gemeentelijke commissies. Johan Knoester zat in de Adviescommissie/klantenraad van SAMH en het Cultuurplatform Zuidplas. Adri den Boer zat in de Monumentencommissie en in de Naamgevingscommissie van Zuidplas.

**Collectie Oudheidkamer:** Er waren weer spontane schenkingen van objecten, met soms historische sensaties. Bij papieren aanwinsten werd structureel deponeren bij SAMH als alternatief overwogen.



*Van de fam. Den Ouden ontvangen schilderij van Klein Hitland (Maarten van Erkel, ca 1990)*

#### **Stimuleren van erfgoedzorg bij overheden en anderen:**

Op **24 januari 2011** werd via een digitale meldingsbon aan de gemeente gevraagd om onderhoud van o.a. het (sinds 2015 monumentale) **ijzeren hek op de oude begraafplaats**. De melding werd met nr 15962 opgenomen! De actie is nu eind 2019 opgepakt. Uitvoering zal in 2020 worden gegeven aan de *Beheersverordening Begraafplaatsen* van **2012**: het college zou een lijst van **historische graven** moeten bijhouden. De voorzet daarvoor in een HVN-flyer wordt al wel intern benut. Voor het in 2019 herinrichten van de ruimte rondom de Gedenknaald WOII werd advies gevraagd en gegeven v.w.b. het weer gaan

benutten van de vóórkant voor de kranslegging en het alsnog vermelden van de drie in WOII van hier weggevoerde Joden op een steen.

Geparticipeerd werd vanuit de HVN in de gemeentelijke Monumentencommissie. Aanwijzingsbeschikkingen voor gemeentelijke monumenten werden eind 2015 verzonden (ná publicatie van de objecten in de HVN-Nieuwsbrief van oktober 2015). Monumentenschildjes bleven nog toekomstmuziek. De veronderstelling dat het recreatieschap Hitland een monumentenstatus voor het zo aangewezen **fundament van de benedenmolen van de Essepolder** (ca 1780) zou overwegen, dit gezien de participatie van Zuidplas in dat schap, kwam niet uit: men wilde in 2017 zelfs het onderhoud aan de HVN overdoen (zonder vergoeding)! Voor een infobord bij dat fundament zijn op verzoek door de HVN in augustus 2017 tekst en beelden geleverd (nog niets mee gedaan). Per mail is in 2019 Park Hitland ook geattendeerd op het nodige onderhoud aan een dichtgegroeid **wiel uit 1682 aan de Groenendijk** en er vond in september een overleg plaats van de CEO met delegaties van zijn DB en de HVN.

B&W zijn door Heemschut, de monumentencommissie én door het HVN-bestuur sinds 2016 bij herhaling gevraagd om te handhaven bij de ernstige verwaarlozing van het rijksmonument 1<sup>e</sup> Tochtweg 25, **Geertruida-Hoeve**. Wijziging van de verordening en transitie naar een **erfgoedcommissie** volgen in 2020.

De voorzitters van OZM, HVN en HVN schreven voor de verkiezingsprogramma's van 2018 een integrale visie op het cultureel erfgoed van Zuidplas (te downloaden op de website [www.hvnweb.nl](http://www.hvnweb.nl)). Deze is in de meeste fractieberaden toegelicht, in 2019 is vergeefs geprobeerd om dat ook nog bij de VVD te doen.

Aan Bestuurscommunicatie van Zuidplas werd voor de gemeentelijke eindejaarswens op verzoek een foto geleverd van de bevrijding in 1945. In de Oudheidkamer en in de Batavier zijn overtollige gemeentelijke historische boeken uit 2009 en 2010 royaal en gratis onder de bevolking verspreid.

**Dank en slot:** Dank aan de diverse vrijwilligers (leden en [nog] niet-leden), contribuerende leden, bedrijfsdonateurs, gemeente Zuidplas (schenker, bewaar- én subsidiegever), Rabobank Gouwestreek (bewaargever), stichtingen Welzijn Zuidplas en Cultuurvijver, media, eigenaar Vestia, ASVZ-buren (hulp in kasje etc.) en onderverhuurster Eefje Molenaar! Extra aankondigen met objectfoto's van open middagen etc. via facebookgroepen leken nog weinig ander resultaat dan e-kennisname te hebben. (Betekent overigens dat nog een onbekend aantal *extra* bekijkers van tentoonstellingsobjecten en meer voldoen aan het ook politieke ideaal van '**Cultuur als bindend element**' in de in 2019 deels nog vigerende Cultuurvisie 2011.)

Voor de publieke eigen HVN-historie over 2019 zij verder verwezen naar het pp-jaarverslag (na de ALV op internet) en het persknipselplakboek bij de secretaris, dat ook op de ALV present zal zijn. In de Oudheidkamer is verder het gastenboek met (alleen positieve!) publieksreacties aanwezig.

*Wisselexpo's Vrouwenkiesrecht 100 jaar en Stenenkruister 10 jaar in de Batavier*



(foto Jan Verbeek)